

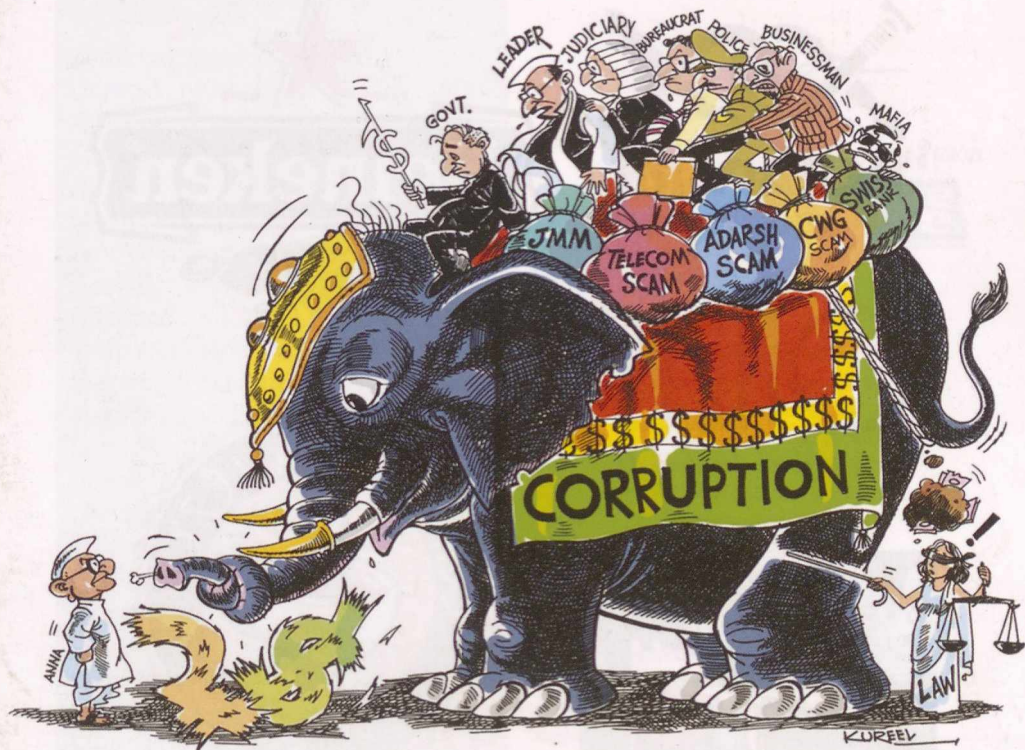
MAGYAR KÖZÖNY

A SZEGEDI JOGHALLGATÓK HIVATALOS LAPJA

XIX. ÉVFOLYAM
2. szám

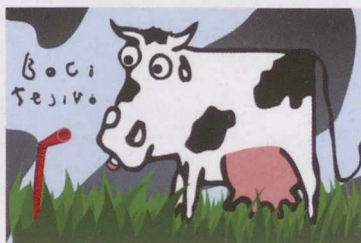
2013. Június

KORRUPCIÓ VAGY ÚJRAELOSZTÁS?

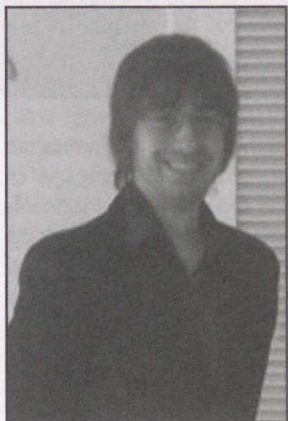

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
AJÁNDÉKBOLT

Kedves Olvasók!

A 2012-13-as tanévben utoljára vehetitek kézbe a Magyar Közönyt. Akik még küzdenek, azoknak kitartást és sok sikert kívánunk a vizsgákhoz, akik pedig már végeztek, azoknak kellemes pihenést a nyárra. Reméljük, hogy ősszel ismét kézbe vehetitek újságunkat. Ahogy az lenni szokott, e hónapban is találtak olvasnivalót a magyar belpolitika, a külpolitika világából, megemlékezünk két szomorú eseményről, illetve ismét leközzöljük a Római Jogi Tanszék oktatóival készült Érdeklődő rovatunkat. Az előző számunkban ejtett sajnálatos hibáért elnézést kérünk! Csatatunk ezúttal is igyekezett friss információkkal szolgálni a zene, a film, a sport, vagy a büntetőjog világából, tehát ha kezetekbe kerül a Júniusi szám, ha csak egy átlapozás erejéig is, de találtok majd benne kedvetekre valót. :)

Harkai István
megbízott főszerkesztő

Tartalom

Korrupció vagy újraelosztás?.....	4. §
Ünnepek, népszokások	5. §
Az európai róka és az orosz medve	6. §
Aki(k)ről nem hallottunk eleget.....	7. §
Még mindig van újdonság	8. §
Zene nélkül mit érek én	9. §
A tej: élet, erő, egészség?	10. §
Érdeklődő.....	12. §
Szoftverkalózkodás	13. §
Jogi szabályozás	14. §
Statisztikai adatok	16. §
Sport	16. §
Csend nélkül zene sem lenne.....	17. §
„Az igazság odaát van”	18. §
Több, mint Nagy ő.	
A Nagy Gatsby.	20. §
Az emberiség és feladatai	21. §
Új pásttorral, csak előre!.....	22. §
Blog Frei Tamástól	23. §
Erőszak és drog Latin-Amerika utcáin	25. §

Hirdetésszervezés:

MAGYAR KÖZÖNY

Lapunkat rendszeresen szemlézi az

Megbízott főszerkesztő: Harkai István

Sajtóreferens: Morisson Márk

Szerkesztők: Láda Flóra, Kovács Annabella,

Heves-Hoffmann Dorottya,

Garamvölgyi Bence, Megyesi Dániel,

Kereki Ádám és Lantos Tibor

Tördelés, borító: Pozsár Tímea, UnivDesign Stúdió

Alapította: Kasza Péter Ferenc és Szénás Tamás

Felelős kiadó: SZTE ÁJTK HÖK

Honlap: www.ajtkhok.hu

E-mail: kozony@hok.juris.u-szeged.hu

Nyomda: Innovariant Nyomdaipari Kft.

Felelős vezető: Drágán György 6750 Algyő, Ipartelep 4.

Tel.: (62) 493 626, 493 638, Fax: (62) 493 914

E-mail: studio@innovariant.hu Web: www.innovariant.hu

Hirdetésszervezés: Universitas-Szeged Nonprofit Kft.

Elérhetőség: (62) 546-680; hirdetes@univkft.hu

Megjelenik 1200 példányban, ingyenes terjesztéssel.

Korrupció vagy újraelosztás?

Mutyi, birodalom, istenek, káderek, rokonok. Ha Móricz ma írná regényét, bőven lenne merítési lehetősége.

Olyan érdekes és összetett a világ, olyan nehéz és egyben könnyő megérteni a működését. Hogy lehet az, hogy a történelem ismétli önmagát, és hogy lehet az, hogy hiába a nagy forradalmak, hiába a változások, néhány dolog sosem változik. A legszembetűnőbb az, hogy akár milyen tömegmegmozdulás jöhet, a gazdasági erőforrások és vele együtt a hatalom birtokosai valahogy mindig megmentik a bőrüket és beleköpnek a megújulás levesébe.

De hogyan is nézett ki ez a világtörténelemben, és hogyan működnek ezek a rendszerek, amelyeket a címlap karikatúrája szemléltet a legjobban. Az elefánt hátán ülő szereplők kéz a kézben járnak. Ennek időnként vannak egészen egyértelmű megnyilvánulásai. A nagytőke ugyanis, amely az elefánt tetején (vagy hátán) ül, irányítja igazából a világot. Egy maroknyi, időnként átalakuló csoportosulás, de a lényeg nem változik. PÉNZ. Ha pénzed van, már nem vagy senki. Csúnyán hangzik, de így van. Ha meg még több pénz van, és okosan be is fekteted, egy idő után pénz pénzt fial. Őrült közhelyek, de szimplán igazak. No persze a hatalom nem csak pénz. Hanem erőforrás is, de az is tőkét fial. Ha pedig ez egy szők réteg kezében koncentrálódik – márpedig ott koncentrálódik, még az etalon Németországban is, ahol a nemzeti össztermék túlnyomó részét egy, a többségi társadalomhoz képest arcpírítóan kis csoport tartja kezében – akkor bizony ez megdönthetetlen hatalommal párosul. Ez pedig azt jelenti, hogy a törvényeket nem a nép győlése alkotja, hanem azok, akik súgnak a győlésben ülőknek. Így tehát nem véletlen, hogy miért a jog került az elefánt hátsófele mögé.

Végignézve ezen csoportosulások történetét, azt látjuk, hogy nem csak hazánk, hanem Európa történetében is, egy-két kivételtől eltekintve minden földindulátnál egyben maradtak ezek a csoportok, de legalábbis a források amiket bir-

tokoltak. De nem mindig. A francia forradalom nagyobb részben, a mohácsi csata pedig szintén jelentős részben kiegyelte a korábbi arisztokráciát. A franciák kb. 200 ezer ember fejét vágták le a több évtizedig tartó, a társadalmat a régi rend káros elemeitől sterilizáló őrület közepette. A törökök pedig paradox módon legalább részben megoldották egy társadalmi-politikai válság kérdését. Részben, hiszen a gazdasági-politikai pozíciókat kézben tartó nagybirtokos arisztokráciának csak egy részét sikerült „levadászni” a síkon, a másik része vagy elkésett, vagy pedig el sem indult a csatába. A lényeg, amire a reflektor fényét szeretném rávetni az az, hogy a csata után történt katasztrófasorozat mellékszálán szép csendben helyet cserélt néhány család az erőforrások felett.

Helyet cserélt... Lehet, hogy a mutyizás és a jobboldali holdudvar is ezt igyekszik minél jobban keresztülvinni? Hiszen egyes vélemények szerint 1989-90-ben nem rendszerváltozás, hanem módszerváltás történt, és nem titok, hogy azok a korábbi káderek kapták a zsíros falatokat a privatizáció és az osztogatások során, akik közel voltak a tőzhez, és ki tudták használni az átmenet zavaros éveit. Lehet (inkább több mint valószínű, hiszen itt-ott lepottyant az asztalról egy két ilyen morzsa), hogy az eddigi felállás most alapjaiban változik meg? Nem véletlenül tömök pénzzel egyes háttérfigurák cégbirodalmait és a többi sógorkomajóbarát zsebét. Ami még érdekesebb a sztoriban az az, hogy bizonyos a sajtó által „oligarchának” titulált körök, vagy inkább cégcsoportok ezt eltörik. Sőt. Akad olyan érdekeltiség, amely valahogy középre sodródott, és pénz mind jobb és mind baloldali szervezeteket. Kristályosítandó a zavaros gondolatmenetet, ma nem csak a régi rend valamilyen fokú restaurációja zajlik, hanem a tulajdonviszonyok nyilvánvaló átfaragcsálása is. Hogy ez

majd hova vezet a kormányrudat a kezükben tartó arisztokraták köreiben, azt még nem látjuk, de egyelőre úgy tűnik, hogy ugyan a bogrács bal oldala most egy kicsit távolabb került, de azért a „fickók” még mindig együtt ülnek a tőz körül.

Azt nem tartom valószínűnek, hogy eget rengető személycserék fognak bekövetkezni az erőforrásokat birtokló körökben, de generációváltás mindenképpen lesz. Ez pedig mindig újabb reményre ad okot. Mert – és igazán ez itt a lényeg – a nagytőkéseket, vagy bárminek nevezett csoportosulásokat, akik egy országot ténylegesen irányítanak lehetetlen kikerülni. Meg kell velük tanulni együttműködni, és meg kell velük tanítani bizonyos dolgokat. Ehhez először kell egy jó oktatáspolitikát, mert bizony a ma Csák Mátéi is járatták iskolába a gyermekeiket, ahol a köszön kívül ragadhat rájuk ez-az. Másodszor egy erős, tudatos, magasan kvalifikált középosztály kell, aki tudja, mit akar kezdeni magával és az országával és rá is tudja kényszeríteni a nagytőkét arra, hogy szorítson egy kis helyet a tőz körül másoknak is. Ez elképesztő nehéz és hosszú folyamat, de mőködhet.

Mőködött a nyugati forradalmak idején és mőködött nálunk a reformkorban is. Sőt. Ami nálunk akkor történt, még követendőbb is, mint ami Hollandiában, Angliában és Franciaországban történt. Nálunk az arisztokrácia (gondoljunk csak a legnagyobb magyarra) a „középréteg” köznemességgel – főleg annak értelmiségi, képzett köreivel – karöltve vitt át olyan reformokat, amik ma is ráférnének az országra. Nem kell tehát legyilkolászni senkit, el kell fogadtatni az arisztokráciával azt, hogy mások is léteznek az országban, és egy erős, tehetős középosztályra ők is támaszkodhatnak.

Végeredményben pedig itt sincs másról szó, mint az erőforrások újraosztásáról. Mert lássuk be... Először vala a király, övé minden vár és föld, utána jöve a nagybirtokos arisztokrácia. Szók csoport, akik később kénytelenek megosztotni a tartán a köznemességgel és a városi polgársággal, akik aztán a polgári átalakulással egybeolvadva alkotják az egészséges, kritikus törzset. Ha pedig jól kooperál a két „rend”, akkor sokkal könnyebb felemelni az alacsonyabb osztályokat is.

H.I.

Ünnepek, népszokások

Néhány hete múlt csak június 4. Olyan nap ez történelmünkben, amiről legalább egy pere erejéig illik megemlékezni. Még akkor is, ha sokan ezt túlzásnak érzik.

Hogy miért érzik túlzásnak sokan? Azért, mert minden, amit ma a kormánypártok hirdetnek, azt a passzív rezisztencia vagy csak a szimpla utálat, közöny, apátia miatt elutasítjuk. Pedig ez a dátum politikai pártállástól függetlenül kell, hogy fontos legyen mindenkinek. Fontos lenne, hogy ne csak azt tudjuk, hogy mi történt ezen a napon, hanem azt is, hogy miért. És azt is, hogy nekünk milyen szerepünk volt ebben. Fontos lenne a határon túliak miatt, akik teljesen más közegben nőttek fel, mint az anyaor-

szág '89 előtti gulyáskommunizmusán '89 utáni liberális eszméin felnövők, akiknek fogalmuk sincs arról, hogy milyen az, ha nem használhatod a saját nyelved, milyen az, ha azért aláznak meg, mert oda születtél, ahová.

A megemlékezés pedig nem egyenlő a sebnyalogatással meg a múltba révedéssel meg a többi káros magyar szokással. Megemlékezni azért kell, hogy ne felejtjük el azokat a hibákat, amiket elkövettünk és ne felejtjük el, hogy nekünk amellet, hogy a napi sör, meccs, stb.

megvan-e, nem szabad megfeledkezni azokról a magyar ajkúakról sem, akik kívül rekedtek. Mindez a jövőnk miatt fontos.

Hogy miért nehéz ma Magyarországon erről írni? Ahogy az ember kiejt bizonyos helységnevet a száján, egyből „magyarkodik” egyből jobbos, egyből unszimpi. Pedig, ha valamire égető szükség lenne, akkor az egy egészséges nemzet tudat építése pártállástól függetlenül. Ha valahol megosztottak vagyunk, akkor itt a legjobban. A baloldal egyértelműen tagadja ezeket a nézeteket, a követői pedig tagadnak mindent, ami népi, ami hagyomány, ami megemlékezés, mert irredenta, vagy uncsi, vagy ciki. A jobbosnak meg az a ciki aki máshogy gondolja. Közé-

pen meg kevesen vannak, vagy elhallgatják.

Alapvető iránypontokat kellene kijelölni, amik egy kicsit büszkeséget, egészséges nemzeti öntudatot táplálnak, de figyelmeztetnek is a jövőre. Mert lehet, hogy a XXI. század határok nélküli Európájában édes mindegy miről emlékezünk június 4-én, azt azért ne feledjük, hogy a dánok, hollandok, angolok, svédok hozzánk képest milyen „nacionalisták”. Nem kell tehát, hogy minden főre, fára, tortára, kutyára, macskára ráaggassuk a magyar zászlót. De a fenébe is! Ne legyen már ciki magyarnak lenni!

H.I.

Az európai róka és az orosz medve

Végre az Európai Unió legfőbb döntéshozói is belátták, hogy Európának sokkal szorosabb együttműködésre van szüksége, mint eddig bármikor. Ezt pedig nem csak az euró-válság, hanem regionalizálódó világ, a versenyképesség és a közös biztonságpolitika is indokolja.

Ugyan Oroszországnak nem lételeme egy eurázsiai unió, Moszkva mégis törekszik arra, hogy a szovjet utódállamokat egységbe kovácsolja. Ennek elsősorban gazdasági okai vannak, de nem elhanyagolható egy jövőbeni, esetleges katonai együttműködés sem. Erre pedig – a béke fenntartása mellett – Európának is reagálnia kell. Már csak azért is, mert hiába kötődik az öreg kontinens ezer szállal az Egyesült Államokhoz, a modernkori világrendszer újraszámolásánál Európa csak akkor lesz egyenrangú partner, ha nem csak gazdaságilag és technológiailag, de katonailag is versenyképes.

A föderáció felé vezető úton alapvető fontosságú lesz az Európai Unió tagállamainak kül- és biztonságpolitikájának sokkal magasabb szintű összehangolása. Ezen túlmenően fel kell állítani egy európai védelmi erőt, ami persze nem jelenti azt, hogy a tagállamok felszámolják nemzeti hadseregeiket. Éppen ellenkezőleg, a keleti tag-

országok fegyveres erőit fejleszteni kell, hiszen ez a régió van földrajzilag a legközelebb Oroszországhoz.

A potenciál növelését úgy kell majd megvalósítani, hogy az mind a NATO, mind az Európai Unió, mind pedig az egyes tagországok érdekeit összehangolja, védekező képességeit hatékonyra tegye. Ehhez persze együttműködés és konszenzus kell a Baltitől Bulgáriáig, hiszen a keleti tagok teljesen eltérő módon viszonyulnak Moszkvához, és a többi posztsovjett államhoz. A történelmi tapasztalatok miatt érthető módon a legfrusztráltabbak a lengyelek, akik saját maguk építenek ki rakéta- és légvédelmi rendszert, amellyel egyúttal a NATO felé fennálló kötelezettségüknek is eleget tesznek. Magyarország ezzel szemben a légierő sok vitát kiváltott modernizálásán túl még mindig nem tett semmit azért, hogy a Baryarába tervezett NATO-lokátort felépítse.

A fegyverkezés nem jelenti természetesen a tömeghadseregek korának visszatérését, sokkal inkább a védekezésről szól. A megfelelő erőegyensúly felállása esetén pedig akár még a nemzetközi békére és biztonságra is jótékony hatást gyakorolhat egy erős, katonailag is egyseges Európa, amely ellensúlyt képezhet nem csak Oroszországgal, hanem akár még a szoros szövetséges Amerikával szemben is.

Tény, hogy a világ jelenleg vezető hatalmainak szembe kell néznie a feltörekvő hatalmak éhségével, azzal, hogy a mai világrend bizony változik, amihez a nyugati világnak – és benne Európának – alkalmazkodnia kell. A történelmi tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy ez az átrendeződés soha nem ment erőszakmentesen. Legutóbb két világhábo-

rú kellett a lapok újraosztásához, a jövőben azonban ez nem engedhető meg. A technológiai fejlettségnek köszönhetően elképzelhetetlen következményei lennének egy erőszakos átrendeződésnek, így az emberiség lételeme, hogy a fegyverkezést is oly módon vitelezze ki, hogy azzal inkább az egyensúlyt tartsa fenn, ne borítsa fel. Ennek tükrében pedig az európai diplomáciának is ravaszán, taktikusan kell hozzáállni és hozzálátni az Oroszország által támasztott kihívások megoldásához, hiszen a gazdasági kapcsolatok fejlesztése, ápolása sokkal gyümölcsözőbb, mint azok beszűkítése, az erőfitogtatás és a másik fenyegetése.

H.I.

Aki(k)ről nem hallottunk eleget

Eröss Zsoltról, a tragikus sorsú magyar hegymászóról, akire igazából az utolsó utazása miatt fognak sokan emlékezni...

Eröss Zsolt a legnagyobb magyar származású hegymászó volt. Ezen mondat tartalma nem kérdéses, ha megnézzük az eredményeit. A világ 14 nyolcezer méter feletti csúcsából megmászott tízet! Kettőre már mőlábbal jutott fel, amely világviszonylatban is jelentős teljesítmény. A veszélyes Nanga Parbatot (8125 méter) pedig teljesen egyedül, háttér csapat nélkül, új úton mászta meg. Ezzel kivívva majd mindenki legnagyobb elismerését, nem csak a hegymászó társadalomét! Mellesleg Eröss volt a Föld legmagasabb csúcsának, a Mount Everestnek első magyar meghódítója, habár erre az eredményére ő sosem volt annyira büszke, legalábbis a nyilatkozatai alapján.

Azonban Eröss Zsolt mégsem a fentiek miatt volt a legnagyobb magyar „alpinista”. Hanem, mert ő a szó legklasszikusabb értelmében hegymászó volt. Eröss vélhetőleg akkor is ugyanígy járta volna a hegyeket, ha a hegymászás senkit nem érdekelt volna rajta kívül az egész világon.

<http://www.origo.hu/nagyvilag/20130522-eltunt-a-himalajan-eros-zsolt-hagymaszo.html>

Továbbá akkor is, ha a nem foglalkoznak vele a lapok, nem érdeklődnek iránta az emberek. Ez onnan tudható, hogy még akkor kezdte az egészet, amikor éppen kaotikus volt a helyzet Kelet-Európában. Szülőhelyén, Erdélyben egy

szők kör furcsa szórakozása volt az alpinizmus, ahogy Magyarország sem a Himalájával volt elfoglalva, amikor 1988-ban ideköltözött. Ez időben számított csak az ő hobbija és egyben hivatása is egy óriási különbségnek.

Nem megdöbbenés volt, vagy fanatikus, hanem elkötelezett. Elkötelezett a teljes élet iránt. Amputációhoz vezető balesete után pedig megkérdezték, nem értékelte-e át az életét, nem gondolja-e, hogy valami nyugodtabb hobbit kellene választania. Természetesen nemmel válaszolt. Felfogása szerint kétfajta élet létezik/létezik: amit az ember teljes valójában megél, fájdalmaival, nehézségeivel, légszomjával, kimerültségével, és a csúcson átélt lebegő élménnyel. És az, amelyikben az ember külső elvárásoknak megfelelő, látszatéletet él, amelyben foglalkozhat divatos dolgokkal, viselhet divatos ruhákat, csak éppen egy nem létező sorsot valósít meg. Elkötelezettsége vezette akkor is, amikor nekiindult, hogy mólábalával újra megtanuljon járni. Ez a fajta életszeretet és

kitartás, ez a csodálatos és egyben naiv elhivatottság volt az, ami népszerűvé tette jóval a hegymászók körein túl is. Sorsa tehát nem csak a hegyekről szólt, hanem arról, mindig van tovább, hogy érdemes küzdeni, mert mindig van remény! És mindezt jóval hitelesebben közvetítette, mint egy délutáni szappanopera.

Utolsó útján a Himaláján halt meg, hegymászó társával, Kiss Péterrel. A médiában egyelőre az a magyarázat kering a tragikus eseményről, hogy nem vittek magukkal elegendő vizet a csúcsra. Továbbá mentésre felbérelt serpák nem indultak el időben a legmagasabban lévő táborba. Eröss Zsolt és Kiss Péter a világ harmadik legmagasabb hegyére ugyan feljutottak, de ereszkedés közben elhunytak.

Nyugodjanak békének, emléküket s tetteiket megőrzi az utókor!

forrás: mti, index

MEGYESI DÁNIEL

Még mindig van újdonság

Az őszi beszéd újabb felvonása. Avagy csak egy kis felhajtás?

origo.hu

A Heti Válasz interjút közölt Szabó Bálinttal, aki már hosszú ideje nem szerepelt a médiában. A politika peremvidékén mozgó Szabó azt állítja: tudja miként került nyilvánosságra Gyur-

csány Ferenc ex-miniszterelnök balatonöszödi frakcióülésen elhangzott legendás beszéde. Az interjúban elmondott verzió szerint a hangfelvételt három szocialista vezető (Katalin, Imre és Ferenc) játszotta le, és adta át Eduardo Rózsa-Floresnek, míg Szabó eközben a szomszéd szobában vigyázott Flores Titó nevű kutyájára, és így saját fülével hallott mindent. Majd a lap fölidézi azokat a korábbi híreszteléseket, amelyek Rózsa-Florest tartották az őszi felvétel médiához való eljuttatójának. Ami persze a mai napig egy hatalmas kérdőjel.

Nos, rendkívül érdekes és fantáziát beindító sztori, ám csak egy a bökkenő, hogy az Origo időközben kiderítette: a lakás, amelyikben a jelenet állítólag lejátszódott, 2006-ban már nem volt Rózsa-Floresé, és szegény Titó kutya is elpusztult már akkorra!

A történet ezek nélkül is igencsak valószínűtlen. Enyhén szólva is kérdésessé teszi a nyilatkozó személyének hitelessége: Szabó a vasi MSZP-s fantomtag-botrányral került be anno a médiába. A bizarr fordulatokkal tarkított eset (melynek során Szabót és az ügy másik főszereplőjét, Tóth Csabát előbb kizárták a pártból, majd a döntést fölülvizsgálva visszavették őket), végül a megyei szervezet felosztatásához vezetett. Tóth Pestre került, Szabó pedig nyilvános sajtótájékoztatót kért pártját, hogy biztosítson számára másik terepet a politizálásra. Tóth ma a szocialisták zuglói elnöke és országgyűlési képviselő, Szabó a Demokratikus Koalíció rendezvényeinek szervezője és egy követeléskezelő cég tulajdonosa, a botrányban szintén érintett Zuschlag János, egykori baloldali reménység börtönben ül – mindezt persze csak említsük meg, hogy teljesebb képet kapjunk!

Gyanúra ad okot a leleplezés időzítése, annak találása, de leginkább a sztori kulcsfigurája, Eduardo Rózsa-Flores. Ő addigra a szélsőjobb egyik jellegzetes figurája volt, többször mutatkozott a Magyar Szigeten, blogja igen érdekes gondolatokról árulkodik. Aligha az a személy volt, akivel szocialista politikusok együtt akartak tartózkodni. Meg éppen egy belvárosi bérházban. Persze érthető, a néhány vélt, vagy valós szereplőn kívül az egyik igazán érintett kulcsfigura már halott, tehát nincs arra

lehetőség, hogy ő maga mindezt megcáfolja.

Épp most, pont a választások előtt. Nem furcsa? Jövőre országgyűlési választások lesznek. Egyre többet és többször hallani ismét „azelmúltnyolcévőről” a médiában, pláne a kormánypárthoz közeli információcsatornákon. Kissé gyanús tehát, hogy az ominózus őszödi beszédet éppen most kezdték el újra reflektorfénybe helyezni. Noha az egyik legsúlyosabb magyar politikai botrányról van szó, mégis túl ködös minden. Nem tudjuk, kik és miért szivárogtatták ki a beszédet. Gyurcsány Ferenc azt nyilatkozta, az ő fejében már gyakorlatilag összeállt minden mozaikdarab, csak még elegendő mennyiségű bizonyítékra lenne szüksége. Vagy csak azért mondja, hogy a Demokratikus Koalíciót ne hagyják ki az ellenzéki szervezkedésből? Különös egybeesések és persze még több kérdés. Azt meg már meg sem nagyon merem említeni, hogy a tisztelt belügyminiszter úr kijelentette, készültek titkosszolgálati jelentések az őszödi beszéddel kapcsolatban. Bármilyen megdöbbenő, felháborító, elkeserítő, stb. volt, azért az nem jelenthető ki, hogy mindez nemzetbiztonsági kockázatot is jelentett, jelenthetett volna. Bár lehet, mások másképpen ítélik meg...

forrás: hug.hu

MEGYESI DÁNIEL

Zene nélkül mit érek én

‘Zene nélkül mit érek én’, kiálthatnának fel az éttermek, kávézók, üzletek, melyekbe lépve a kellemes aláfestés már-már fel sem tűnik a vásárlóknak, ellenben a hiánya egészen biztosan szemet szúrna.

Fület sértene a csend; azonban az engedélyek miatt mégiscsak elgondolkodtató ez a költői kérdés. Mennyit ér a háttérzene, megéri-e a háttérben rejlő kötelezettség: a jogdíjak megfizetése az Artisjus, a magyarországi közös jogkezelő szervezet felé?

A zenék lejátszása utáni jogdíjak megfizetése eddig is kötelező volt, a történetnek azonban most – a közös jogkezelő szervezet és az üzletek üzemeltetőin kívül – új szereplői akadtak. A szórakoztató költség csökkentése érdekében fellépő zenekiadó, az Universal lehetőséget

kívánt teremteni az üzleteknek: saját zenét kölcsönözte volna a vele szerződő boltoknak, kedvezményesebb áron, mint a jelenleg megfizetendő jogdíj összege, azonban az Artisjus megkerülése nem megy ilyen könnyen.

A Magyarországon lejátszott zenék után ugyanis az Artisjust illeti a jogdíj, amelynek egy részét továbbítja az előadók felé, a fennmaradó része pedig saját működéséhez, fenntartásához szükséges. Az Universal kiadó ebből a rendszerből kívánt kiléptetni 13-14 ezer zeneszámot, hogy azokkal korlátlanul rendelkezve szolgálja ki a vendéglátósokat, kis 'fekete doboz' formájában. Ez a fekete doboz abban az üzletben kerül elhelyezésre, mely szerződik az Universal kiadóval a Cloud Casting nevű szolgáltatásra, a dobozból a kivásárolt dalok szólnak, olcsóbban, mintha az Artisjusnak kellene fizetni. Egyes éttermek, kávézók ugyanis arra panaszkodnak, hogy a havi befizetendő jogdíj a 38 ezer forintot is elérheti, amennyit még a gázszámlára sem költenek.

Azonban azok, akik gyorsan döntöttek a Cloud Casting, az olcsó ajánlat mellett és szerződötték üzleteikbe a fekete dobozt, most duplán fizethetnek, ugyanis a kivásárlási folyamat nem volt zökkenőmentes. Bár az Universal azt ígérte ügyfeleinek, hogy az Artisjussal rendezi a jogdíjak kérdését, azzal a vendéglátóknak nem kell foglalkozniuk, most mégis két helyre fizetnek a fekete dobozzal rendelkezők,

ugyanis a sikertelen kivásárlási folyamat miatt az Artisjus még mindig jogosult a jogdíjak zedésére, azonban a Cloud Casting szolgáltatás díját is meg kell fizetni.

Ez a helyzet azért állt elő, mert az Universal kérelme a zeneszámok kiléptetésére több ponton is megbukott, elsősorban alaki hibák miatt, azonban – mivel a zenekiadó egy kérelemben adta be a 14 ezer zeneszám kiléptetését, ha az Universal a 14 ezerből akár csak egy tekintetében nem tudja igazolni jogait, úgy a kérelmet az Artisjusnak el kell utasítania.

Az Universal és az Artisjus között ez ügyben egyeztetések indultak a jogdíjak megosztásáról, átvállalásáról, azonban a zeneszámok kiléptetése – még ha egy adott kérelem helytálló is – csak év végén kerülhet sor.

A közös jogkezelő szervezetet ezen kívül a zenészek, előadók irányából is támadások érik, akik keveslik az összeget, amit dalaik után kapnak. De valljuk be, az Artisjus olyan központosított feladatot lát el, olyan kapocs az alkotók és a fogyasztók tábora között, ami nélkül igen hosszadalmas, nehéz, és sziszifuszi munka lenne egy-egy zenekarnak egy-egy dalra tekintettel, egyesével engedélyeket adnia, jogdíjakat szednie az ország különböző pontjairól, az ellenőrizhetetlenséggel harcolva.

PATYI ZSÓFIA

A tej: élet, erő, egészség? -tények és tévhitek

"Vannak bizonyos tradíciók, amelyek oly mélyen beivódtak a társadalom tudatába, hogy felülvizsgálatuk közel azonos a szentségtöréssel. Ezeknek a szent és sérthetetlen dolgoknak egyike a tej, melyet olyan féltő gonddal óvnak, hogy vele szemben bármilyen állítást kételkedve fogadnak."

dr. Á. M. Thrash

Első hallásra talán kissé bizarrnak tönhet, de tudósok ezrei a Földön, egymástól függetlenül, kísérletekkel, tanulmányokkal támasztják alá, a

tej nem az a tökéletes táplálék, amit eddig annak hittünk; sem a felnőttek, sem a gyerekek számára. A rengeteg betegség, melynek kiváltó

oka a tej, azért keletkezik, mert a tejfogyasztás nem természetes. Az ember az egyetlen olyan emlős, aki felnőtt korában is tejet fogyaszt, ráadásul más emlősfaj tejét!

A tej fő összetevői: a tejszír, tejfehérje (pl. kazein), tejcukor (laktóz). A kazein lebontásához rennint termelnek a nyálmirigyek; a laktóz lebontásához laktáz termelődik a vékonybél nyálkahártyájában. A legtöbb emberben három éves kor után nem termelődik rennint és laktáz. Tehát a tej és tejtermékek emésztése felnőtt korban a megfelelő enzimek hiánya miatt eleve tökéletlen!

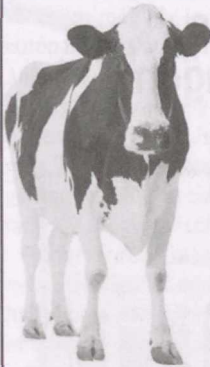
"A fog épségét nem a tejtermék biztosítja, éppen ellenkezőleg. A fogszuvasodást a baktériumok indítják meg, és a táplálék szénhidrátjai segítik elő a továbbiakban, beleértve a tejet is." Dr. C. L. Thrash

A tej által okozott főbb betegségek: vesekőképződés, felszívódási zavarok, hasmenés, vérszegénység, agyvérzés, szívkoszorúér-betegség, hormonzavar, végbélvérékenység, tejérzékenység, laktóz érzékenység, tejallergia, csontritkulás, meszesedés, rákos daganatok, elhízás, krónikus fáradtság, pajzsmirigybetegség, meddőség... stb. Bizony nehéz elképzelni, hogy mindezekért közvetlenül vagy közvetve a tejet és a tejtermékeket tehetjük bizonyítottan felelőssé, de ideje végre felnyitni a szemünket és a tünetek felszínes kezelése helyett a betegség kiváltó okát megszüntetni!

"Az emberekbe éveken át sulykolták, hogy a tej egy csodálatos, egészséges és csontépítő táplálék. Sok híres sportoló szupersztárt fizetett meg a tejipar, hogy a nagyközönségnek ezt az üzenetet közvetítse. Bár számos elismert tudós a tejet nem tartja egészségesnek, mégis mélyen belénk ivódott a mondan, miszerint a tej élet, erő, egészség."

Dr. A. Gaby

Az emberiség történetében 8-15000 évvel ezelőtt forradalmi változások történtek a táplálkozásban. Kialakult a földművelés és az állattartás. Ezt általában fejlődésnek szokták tekinteni, holott valójában a hirtelen megnövekedett népesség miatt előálló élelmiszerhiány okozta krízisről beszélhetünk. A krízis szükségmegoldásokat szült, így lettek a gabonafélék és a tej

LOGIC 101

This is a cow.

A cow is a mammal.

A cow lactates for her baby.

Your mother is not a cow.

You are not a calf.

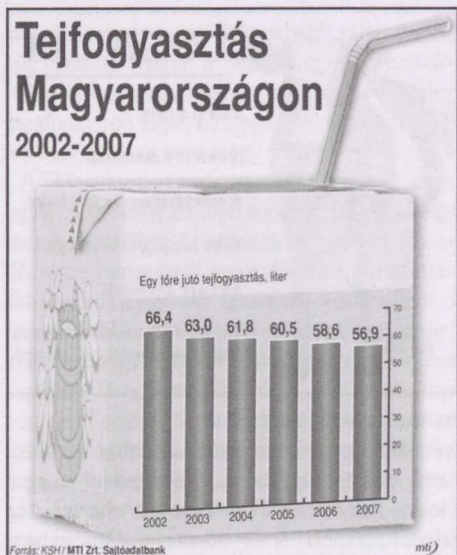
Therefore, your drinking cow milk is unnatural and absurd.

mindennapi táplálékunk.

Az elmúlt nyolcezer évben azonban az állattartó pástornépekben, különösen éhínségek idején, nagy szelekciós nyomás nehezedett a laktóztolerancia fennmaradására. Európában, Nyugat-Indiában és Afrika Szahara alatti területein a népességben nagy arányban fordul elő laktóztolerancia, vagyis az itt élők -látszólag- gond nélkül tudják fogyasztani a friss, feldolgozatlan tejet is. Ezek a területek a népesség 90%-a képes a laktóz lebontására. Ez azonban nem jelent anyagcserezintő alkalmazkodást a tehéntejhez. Mivel az emberiség évmilliókon keresztül nem fogyasztott tejet, ez felveti annak a kérdését, vajon milyen hatással van az emberi szervezetre a tej többi alkotóeleme? Amit ugyanis az emberek ma "ösi" tápláléknak tekintenek, az legjobb esetben is csak régi, de rosszabb esetben a modern élelmiszeripar pár éves kreálmanya. Ma a civilizált világ lakossága napi energia felvételének tíz-húsz százalékát tejből és tejtermékekből fedezi. Az emberi szervezet számára nem minden hasznos, ami ehető.

"Puszta babona a tej értékéről vallott nézet, de annyira meggyökeresedett, hogy szinte lehetetlen megingatni." Gandhi

Az ipari méretű tejtermelés és tejfeldolgozás százmilliárdos piac az egész világon. Mint tudjuk, ez általában nem segíti elő a tisztánlátást. Ez olyannyira elfajult, hogy 56 évvel ezelőtt az ENSZ Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Világszervezete és a Nemzetközi Tejszövetség június 1-t a tej világnapjának titulálta és ismert sztárok bevonásával népszerűsítette ennek fogyasztá-

sát. Természetesen a Tetra Pak Hungária Zrt.-nek is nagy szerepe van ebben.

A politika sem hagyhatja érintetlenül a tejipart. A hvg hetilap áprilisban megjelent cikke szerint Budai Gyula a Vidékfejlesztési Minisztérium parlamenti ügyekért felelős államtitkára azt nyilatkozta, hogy még 2015 előtt megerősítené a magyar tejágazatot. E célkitűzését valószínűsíthetően hazánk egyre csökkenő tejfogyasztásából, illetve ennek eredményeképpen a csökkenő tejtermelésből vezethette le, amit a tudatos táplálkozás és a tájékozódott vásárló eredményez. Szomorú tény, hogy miközben egyre kevesebben fogyasztanak tejet- akarva vagy kénytelenül-, mégis egyre

több támogatást kapnak a tejtermelők, hogy visszafordítsák a hanyatló vásárlást kül- és belföldön egyaránt. Ebből is látszik, az emberek adója feletti rendelkezésnél nem az egészség, hanem a pillanatnyi profitszerzés áll a középpontban, ami persze a tejipari dolgozók és kereskedők megélhetését könnyíti, de emberek tömegének az életét veszélyezteti, és ezt a reklámokkal csak tovább súlyosbítják. Kíváncsi lennék, hogy akik az igazsággal szemben propagálnak, tisztában vannak-e a tényekkel és a tej hatásaival, vagy tudatlanságukból eredően képesek szent meggyőződéssel az ellenkezőjét állítani és ajánlani embertársainak? Bármelyik is legyen, nem tudom, melyik a rosszabb...

Nem ítélezésből, csupán a tisztán látás kedvéért írtam a tejről dióhéjban, a döntés mindenkinek a saját kezében van. A tények megalapozottak, világhírű egyetemi kutatások eredményei, nemzetközi tanulmányok, orvosok állnak mögöttük. Mégsem meglepő, hogy emberek ezrei tiltakoznak ellene, hiszen senkinek sem érdeke, hogy egy olyan láncreakció induljon el, ahol tejipari vállalatok és gyógyszergyárak mennek csődbe és ezáltal növekszik a munkanélküliség is. Az ez okból elégedetlen emberek az államot tennék felelőssé, aki inkább megelőzi a bajt, mintsem, hogy orvosolja azt.

Forrás: tenyek-tevhitek.hu; hvg.hu; vegetarianus.hu; napidoktor.hu

BARTOS BLANKA

Szoftverkalózkodás

Bár az illegális szoftverfelhasználás évről évre csökken, a kelet-közép-európai régióban a szoftverillegálitás-arány Magyarországon romlott a legnagyobb mértékben az elmúlt évben.

A szoftveriparág szereplőit meglepte a tavalyi év közepén közzétett statisztika, miszerint az európai uniós csatlakozást követő évben

Magyarországon 42-ről 44 százalékra nőtt az illegális szoftverhasználat.

A szoftver előnye, a nagyfokú reprodukció

képessége egyben legnagyobb hátránya is. A másolás egyszerű, így az illegális felhasználás, a szerzői jogok sérelme magas szintű. A szoftver illegális lemásolásakor, vagyis lopásakor - az igazi lopással ellentétben - nem keletkezik hiány, az eredeti példány megmarad. A szoftvernek ezt a tulajdonságát kihasználva, a számítástechnika térhódítását követően kialakult egy új, jövedelmező bűnözési forma, a szoftverkereskedés. Az illegális szoftverhasználat - illegális programok terjesztése és felhasználása - mára világméretű problémává vált.

Egy 1994-es felmérés szerint Magyarországon a használatban lévő szoftverek 85%-a illegális másolat volt. Mára ez az arány 44%-ra csök-

kent, ám még így is jelentősen meghaladja az európai uniós átlagot, ami a felmérések szerint 36% körül van jelenleg.

A legtöbb engedély nélküli másolat a vállalatok belső sokszorosításakor keletkezik. Gyakori még, hogy a számítógép-forgalmazó cégek illegálisan telepítik az eladni kívánt gépekre a programokat, hogy így serkentsék azok eladását.

A jogellenesen másolt programok nem mennek át szigorú minőség-ellenőrzésen, ezért hajlamosak a vírusfertőzésre. Ez nemcsak a számítógépet, de a tárolt adatokat is veszélyezteti.

A nem jogtiszt szoftver nem élvez szerviz- és műszaki támogatást, s felhasználójuknak a szükséges megbízhatóságot sem nyújtják.

Jogi szabályozás

Szerzői jogi védelem alá tartozik az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása. Ilyen alkotásnak minősül a számítógépi programalkotás és a hozzá tartozó dokumentáció (szoftver) akár forráskódban, akár tárgykódban vagy bármilyen más formában rögzített minden fajtája, ideértve a felhasználói programot és az operációs rendszert is - fogalmaz a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. (Sztj).

Az Sztj. nem határozza meg a szoftver pontos fogalmát, csupán azt rögzíti, hogy szerzői jogi védelem alatt áll a számítógépi programalkotás és a hozzá tartozó dokumentáció, akár forráskódban, akár tárgykódban vagy bármilyen más formában rögzített minden fajtája, ideértve a felhasználói programot és az operációs rendszert is. A szoftverek is akkor minősülnek szerzői műnek, amennyiben eredetiek, tehát alkotójuk saját szellemi alkotásának tekinthetők.

A Szerzői Jogi Szakértő Testület (SzJSZT) a

számítógépes eljárási rendszer körében önálló szellemi alkotásként általában a számítógépi kezelésre alkalmas feladat feltárását, a feladatnak a gép által megkövetelt korrektséggel való megfogalmazását, a matematikai modell elkészítését és végül az algoritmus, azaz a gépi eljárás kidolgozását jelölte meg, míg az egyéb műveleteket, így pl. a gépi számítások elvégzését és azok eredményeinek értékelését és hasznosítását az ún. rutinmunka körébe sorolta.

A társaság tájékoztatása szerint alátámasztja ezt az is, hogy a világ legnagyobb szoftverkészítőit tömörítő BSA által kiadott jelentés szerint a szoftverhamisítás és jogtalan használat kereskedelmi értéke meghaladja az 58 milliárd dollárt világszerte. A jelentésben vizsgált 116 ország több mint felénél a hamisított szoftverek aránya 62 százalék vagy annál magasabb volt.

Érdeklődő

Prof. Dr. Jakab Éva

tanszékegyetemi tanár, akadémiai doktor

1. Elgondolkodott-e azon, hogy a jogi pálya helyett valami más szakmát választ a középiskolás éveit követően?

Persze, sok egyéb tervem is volt. Először az irodalom és a nyelvek iránt érdeklődtem erősen. A gimnázium harmadik osztályában pedig röviden még azon is elgondolkodtam, hogy esetleg orvos leszek – szerencsére ezt néhány hónapon belül feladtam, nem lett volna nekem való.

2. Miért döntött végül a jog mellett?

Édesapám is jogász volt, így volt családi példakép előttem és körülbelül tisztaban voltam vele, hogy egy jogász mit csinál. További motivációm az volt, hogy nem akartam tanár lenni (édesanyám tanárnő volt) – ezért nem a BTK-ra jelentkeztem. A sors fintora, hogy mégis tanár lett belőlem, egyetemi oktató.

3. A szakterületén kívül mely jogterületek érdeklik a leginkább?

A római jogon kívül természetesen rendszeresen olvasok polgári jogi és jogösszehasonlító szakirodalmat. De az ókortörténet, régészet, művészettörténet is érdekel, ilyen tárgyú szakkönyveket is szoktam olvasni.

4. Az oktatás mellett végez valamilyen gyakorlati tevékenységet?

Nem, mert nincs rá időm. Családom is van, sőt kutyánk is (Bendegúz névre hallgató két éves magyar agár) – és a tudományos munkához sok idő kell. Rendszeresen publikálok külföldön, konferenciákra járok előadni – ezért nem is tudnám megoldani azt, hogy pl. ügyvédi praxist tartsak fent.

5. Végzett-e, ha igen, milyen eredménnyel tudományos munkát, az egyetemi éveit alatt?

Az egyetem alatt több Diákkör munkájába is belevágtam, és OTDK-ra is készítettem dolgozatot (I. díjat nyertem). De így visszatekintve ez még nem volt valami mélyen szántó tudományos tevékenység. Persze ezzel nem akarok senkit sem elriasztani a diákköri munkától, sőt!

Dr. Nagy Éva
PhD hallgató

Dr. Pozsonyi Norbert
egyetemi tanársegéd

A középiskolában a humán tárgyak és a nyelvek érdekelték a legjobban. A jogi pálya iránt már egész korán kialakult a vonzalmam annak ellenére, hogy nem volt a családban jogász. Emellett a pszichológia iránt érdeklődtem, és az is azért tetszett, mert olyan tudományág, ami életünk minden területén szerepet kap.

Hosszú időn keresztül régész szerettem volna lenni, majd az egyik tanárom (Munz Tanár Úr) hatására történelem (és magyar vagy német) szakos középiskolai tanár.

Mindkét szakra jelentkeztem, és végül a szegedi jogi karra nyertem felvételt. A „sors” döntött.

Döntően családi indítatásból.

Ebből a szempontból szerencsésnek érzem magam, mert a római jogn és a polgári jogn kívül több jogterület is érdekel. Sokat foglalkozom a kutatási témám miatt is az Európa-joggal, és az alkotmányjogot is nagyon szeretem. A büntetőjoghoz pedig különös kapcsolat fűz, mert mindig úgy éreztem, hogy nem áll olyan közel hozzám, de mégis nagyon szerettem tanulni, és a Büntetőjogi Tanszéken voltak a legjobb vizsgaélményeim.

A polgári jog.

Állami ösztöndíjas PhD hallgató vagyok „teljes állásban”.

Nem.

A Polgári Jogi, Polgári Eljárásjogi és Családi Jogi Diákkör tagja voltam másodéves koromtól kezdve, harmadévtől pedig demonstrátor voltam a Polgári Jogi és Polgári Eljárásjogi Tanszéken egészen az államvizsgáig. Az OTDK-n pályázóként sajnos nem, de opponensként részt vettem.

2005-ben a győri OTDK-n a római jogi tagozat legjobb opponense díj elnyerése. 2007-ben a balatonfüredi OTDK-n I. helyezés elérése egy római jogi tárgyú dolgozattal.

Statisztikai adatok

A Microsoft szerint az innováció egyik gátja a szoftverkalózkodás, mivel a hamisítás és kalózkodás sok újítónak veszi el a kedvét attól, hogy ötletét megossza a világgal.

A BSA, illetve az amerikai, piackutatást is végző IDC nemrég végzett, közös - több országra kiterjedő - felméréséből kiderült, hogy a fejlődő országokban a felhasználók 46 százaléka gondolja úgy, hogy a fájlcsere oldalakon letöltött szoftverek legálisak, míg a fejlett országokban ez az arány 21 százalék. Ugyanakkor a teljes vászradók 71 százaléka ért egyet azzal, hogy a szoftver fejlesztőinek fizetni kell, ha termékeiket használni szeretnék.

A felmérés szerint a szoftverkalózkodás káros hatásai az egész gazdaságban érezhetők. Az illegális szoftvereket használó cégek például jogosulatlan versenylőnyhöz juthatnak a programokért törvénytisztelő módon fizetőkkel szemben.

A BSA tavalyi közlése szerint Magyarországon a személyi számítógépekre (PC) jogosulatlanul telepített szoftverek értéke éves szinten 24,5 milliárd forint (131 millió dollárt). A PC-re telepített szoftverek több mint 40 százaléka illegális másolat.

Egy másik cég, a Keystone Strategy fejlődő országokban végzett felmérése szerint a burjánzó szoftverhamisítás a helyi szoftverkészítőknek évi 2,9 milliárd dollárra rúgó kart okoz. Ha a szoftverek 5 éves életciklusát vesszük figyelembe, akkor az érték 14,4 milliárd dollár, amelyből a kelet-közép európai régió 1,8, Latin-Amerika 2,7, míg Ázsia és Óceánia 9,9 milliárd dollárral részesedik.

A kelet-közép-európai régiót érintő 1,8 milliárd dolláros kár éves szinten 46.400 munkahely létrejöttét veszélyezteti az ipari szektorban.

Ugyanakkor a BSA-nak a PC-felhasználók körében végzett felmérése ellentmondásos eredményeket hozott: a kutatás szerint a felhasználók 71 százaléka támogatja a szellemi tulajdonjogok védelmét, ám 47 százalékuk illegális forrásból szerzi be a szoftvert.

*forrás: <http://cegvezetes.hu/2006/03/szoftverkalozkodas-es-a-szoftver-szerzoi-jogi-vedelme/>
<http://www.nepszava.hu/articles/article.php?id=544774>*

L.T.

Sport

Mourinhót füttyel búcsúztatták

Nem gondolta volna José Mourinho, hogy ilyen lesz a búcsúmeccse a Real Madridnál. Azzal kezdődött, hogy kifütyülték, pedig még a pályán sem volt! Bár már a bemutatásnál is éreztették a szurkolók, az idei nyeretlen év nehezen bocsátható meg a részükéről.

A kezdő sípszó pillanatában futott ki, addig a folyosón várt, de nem tudta elfoglalni a helyét, mert egy nagy csapat fotós és tévés rohanta meg, hogy az utolsó képeket elkészítsék.

Az oldalvonal mellé szorult, a bíró pár másodpercre meg is állította a játékot, hogy normális

körülmények között kezdődjön el az Osasuna elleni, utolsó bajnoki mérkőzés.

A tét nélküli, a végére már-már lazítás meccset simán nyerte a Real. Mourinho a lefújás után a pályára sétált és integetett a közönség azon része felé, ahonnan az egész meccs alatt élettették, és egy plakátot is kifeszítettek róla. Aztán eltőnt kijáróban.

A madridi csapat 82 ponttal, 103 rúgott góllal a második lett a bajnokságban, hazai pályán megőrizte veretlenségét. Ezzel zárult le a madridi Mourinho-korszak.

A már bajnok Barcelona hazai pályán simán, 4-1-re nyert a Málaga ellen. Tito Vilanova

együttese kereken 100 ponttal zárt az élen, amivel beállította a Real tavaly felállított rekordját, ráadásul az első olyan csapat lett a spanyol élvonalban, amely egy adott szezon minden mérkőzésén gólt szerzett.

Bajnok a fehérvári kosárlabda csapat

Az alapszakasz-győztes Alba Fehérvár hazai közönség előtt nyerte meg a bajnokságot.

A sorsdöntő mérkőzés ideges légkörben, sok kihagyott helyzettel indult. A jól játszó Szolnok nyugodott meg előbb, amely ebben a szezonban még nem nyert Fehérváron.

A második a negyedben a házigazdák főként Ronald Moore révén nyolc ponttal elhúzták (26-18), majd miután a bírók megadták Damian Hollis dudaszós kosarát, a nagyszünetben 29-22 volt az állás. Az első féldőben csak két hárompontost láthatott a közönség, a büntetők se mentek jól a csapatoknak.

A nagyszünet után aztán beindult a „pontgyártás”, az Alba őrizte 6-8 pontos előnyét,

míg nem Szabó Zsolt triplájával már 50-40 állt az eredményjelzőn. A zárószakaszban Dzunics Braniszlav vezetőedző csapata kemény küzdelemben tartották a különbséget, aztán a negyed felénél a fehérváriak egyik legjobbjá, Keller Ákos négy személyi hibával a kispadra kényszerült.

A címvédő szolnokiaknál csak a kapitány Báder Márton járt 10 pont felett. Az ő büntetőivel és Németh triplájával igyekeztek tartani a lépést az Albával, de a lepattanók többségét megszerző hazaiaknál Moore ismét a legjobbkor pörgött fel. Két percen belül hat pontot is szerzett, innen pedig már nem állt fel a Szolnok, melynek játékosai a végére elvesztették a türelmüket, többször is összeszólalkoztak az ellenféllel. Az Alba Fehérvár története negyedik bajnoki címét szerezte, korábban 1998-ban, 1999-ben és 2000-ben voltak bajnokok.

MEGYESI DÁNIEL

Csend nélkül zene sem lenne...

Van egy finn rock csapat, akik a semmiből előtörve sikert sikerre halmoznak egyedi zenéjükkel. Ez a Poets of The Fall nevezetű formáció. Mindjárt meg is tudhatjátok, mi bennük olyan különleges.

A Poets of The Fall együttes méltán vált a skandináv rock bandák úttörőjévé, világhírnevük azonban még mindig nem arányos azzal a zenei munkássággal, amit elértek. Ebben a kiadványban szeretném megragadni az alkalmat, hogy kicsit több emberhez eljuthasson az ő muzsikájuk.

A kezdetek...

A banda 2003-ban kezdte meg működését szinte a semmiből. Az énekes Marko, a gitáros Olli és a billentyős Captain mindenüket eladták, hogy Captain nappalijába egy kisebb stúdiót rendezhessenek be, ahol az első felvételek rögzítésre kerültek. Az 'irodájuk' tulajdonképpen Olli régi autója volt, ami épphogy gurult.

Később a csapathoz csatlakozott még egy gitáros, Jaska és Jari, a dobos is.

A nemzetközi porondon

A poéták első igazi kiugrását a 'Late Goodbye' címet kapó kislemez volt, amit kifejezetten a Max Payne 2 számítógépes játék betétdalának írtak. Ez volt az a pillanat, amikor többen is

megismerhették munkásságukat (többek között én is). Ezért a dalért a G.A.N.G. Díjat is elnyerték 2004-ben.

És ez még nem minden. A Remedy nevű játékfejlesztő cég, aki a Max Payne szériáért is felelős volt, felkérte a csapatot, hogy az új konzolra megjelenő játékhoz is járuljanak hozzá zeneileg. A videójátékban így helyett kapott egy fiktív rock együttes, az 'Old Gods of Asgard', amit a Poets of The Fall testesít meg, remek muzsikával.

Közben megjelent négy albumuk is *Sings of Life* (2005), *Carnival of Rust* (2006), *Revolution Roulette* (2008), *Twilight Theater* (2010).

Már az albumok címeiből is arra lehet következtetni, hogy nem mindennapi lehet az az élmény, ami a lemezekre rákerült.

Zenei világ

Ami a leginkább jellemző az együttes dalaira, azaz átgondoltság, még a legütősebb ritmusok alatt is megbúvó alkotói nyugalom. Marko

hangja átítatja a zenei világot a taktusoknak, énekével bármit képes elérni, legyen az metálos üvöltés, vagy lágy, romantikus felhang.

De ez az egész együttest is meghatározza. Albumaik nagyon változatos palettával rendelkeznek. A formáció maga is valahol a pop, a rock, a metal és az industrial sounds stílusok egyvelegével határozható meg. Vannak örülden száguldó dalok, könnyedebb balladák a lemezeiken.

És a dalszövegek. Mindegyik megállná a helyét önálló versként is, annyi mondanivalóval és üzenettel van megtöltve. Színes képi világ, összetett gondolatok, amik magukkal ragadnak és nem engednek el.

Ezt az együttest mindenkinek csak ajánlani tudom, és nemsokára Bécsben lesz koncertjük ősszel, úgyhogy hajrá.

L.T.

„Az igazság odaát van”

Két FBI ügynök, megannyi rejtélyes ügy, megoldatlan esetek. Őrlények, anomáliák, gonosz kormány-összeesküvések. Ezek a címszavak jól jellemzik az X-akták atmoszféráját, de nézzük meg egy kicsit, miből is áll a sorozat.

Azt hiszem nem kell bemutatni a X-akták című sorozatot senkinek. Mi az a korosztály vagyunk, akik gyerekkorukban félálomban hallgatták, ahogy a szüleik esténként ezt a sorozatot nézték. Mindannyiunkban felcsendül az a klasszikus dallam ami olyan, mintha egyedül füttyülnénk az éjszakában.

Ijesztő és hátborzongató történetek kaval-kadját vonultatta fel a sorozat, ami 1993-ban indult hódító útjára és 9 hosszú évadot ért meg. Ezalatt megismerhettük az emberiség sötét oldalát: mutánsokat, furcsa sorozatgyilkosokat, titokzatos kormányügynököket, kísérteteket, földönkívüli entitásokat kergethettünk a

főszereplők mellett, mindig csak egy kicsit állva távol az igazságtól.

A főszereplők

A sorozat középpontjában két FBI nyomozó áll. Az egyik David Duchovny által alakított Fox Mulder, akinek a Szövetségi Irodánál elért sikerei lehetővé tették, hogy azzal foglalkozzon, amivel szeretne. Így beleásta magát az Iroda megoldatlan, megmagyarázhatatlan ügyeinek kiszortírozásába: az ún. „X-akták”-ba. Muldernek szilárd meggyőződése, hogy a világ tele van különös, logika által követhetetlen jelenségek-

kel, emberi anomáliákkal.

Mulder társa azonban, Dana Scully (Gillian Anderson) ellenben a tudományos megoldások híve, aki elvet minden légből kapott ötletet és elméletet, amivel Mulder nyomozásaik során előáll. Scully, aki orvosi tudományokból szerezte diplomáját, úgy gondolja, hogy minden jelenségre létezik tudományos magyarázat.

A két főszereplő ellentétes gondolkodásmódja kellő dinamikát ad a sorozatnak és minden megvilágításból bemutatja a nézőnek, hogy éppen mi történik, vagy történhetett, nem egyszer sokkal mélyebb tartalommal átítatva az egyes epizódokat. Az ember egy-egy rész után mindig úgy áll fel, hogy ez akár meg is történhetett. A sorozat legelején közlik is a nézővel, hogy a történetek mind valós eseményeken alapulnak, de ez mára már csak egy üres frázis, nem kelt borzongást egy átlag nézőben.

Utóélet

Az X-akták sorozat mellett, a rajongók legnagyobb örömére két egész estés filmes produkció is napvilágot látott, habár a fogadtatás eléggé megosztott volt. Az X-akták: A film 1998-ban került vászonra, és legnagyobb hátránya az volt, hogy a sorozat történéseire építették, beágyazva az 5. és a 6. évad közé. Így az utalások nagy részét, a háttértörténet komplexitását csak egy X-akták rajongó érthette meg. Persze a film önállóan is élvezhető és megállja a helyét, de érezhető, hogy ezzel a produkcióval a rajongóknak akartak egyfajta plusz élményt nyújtani.

A 2. film az „X-akták: Hinni Akarok” címet kapta. Ez már jócskán a sorozat utolsó része után készült, 2008-ban. Ettől a filmtől sok rajongó – többek között én is – egyfajta lezárást reméltem, hiszen a széria befejező része finoman szólva hagyott pár nyitott kérdést, nemcsak a világ sorsát, de a két főszereplő magánéletét illetően. Az utóbbira sikerül is választ kapnunk, a világ sorsát illetően meg csak annyit, hogy még nem pusztult el, és örölnyek sem szálltak meg a földet. Magának a filmnek köze sincs a sorozathoz, és az abban történetekhez. Mulder ügynököt – aki már nem ügynök – a szakértelme miatt kérik fel egy rejtélyes eset megoldására. A mozi érdekes, kicsit izgalmas, nem túl hátborzongató. Olyan mint egy átlagos epizód. Egy, a sorozat befejezése után 6 évvel megjelenő filmtől többet várt volna az ember.

A sorozat futása alatt megannyi díjat söpört be. Összesen 5 Golden Globe-díj és 1 Emmy-díj került kiosztásra a szereplőknek és maga a produkciónak.

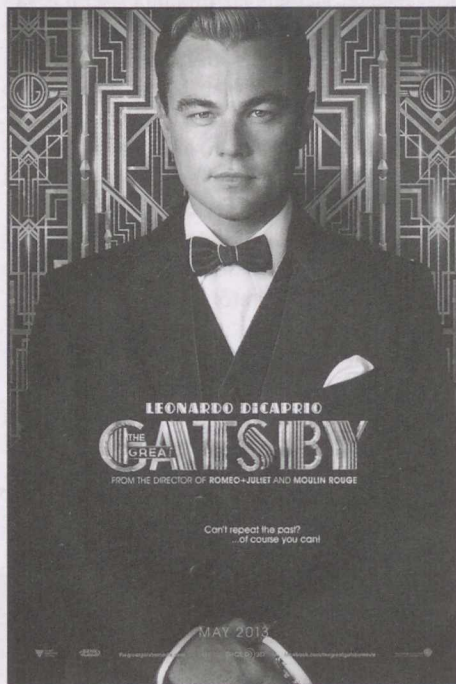
Röviden összefoglalva ez a sorozat elnyöhetetlen, örök értékeket képvisel, amik örökké emlékeztetnek minket, hogy milyen különös, és izgalmas világban élünk. Jómagam is időről-időre előveszek egy-egy részt, emlékeztetve magam arra, hogy a megmagyarázhatatlan dolgok nincsenek is olyan messze tőlünk, mint gondolnánk. Persze az igazság attól még mindig odaát van.

L.T.

Több, mint Nagy Ő. A Nagy Gatsby.

Egy mosoly. Egy győrő. Egy ablak. Egy mozdulat. Misztérium. És emberfeletti remény. Gatsby.

<http://www.felsofokon.hu/mozi-felsofokon/2013/04/06/a-nagy-gatsby-3d-the-great-gatsby>

1925-ben F. Scott Fitzgerald nyomtatott lapjain, 2013-ban Baz Luhrmann filmjében, és a mindenkori olvasó és néző saját világában hús-vér figurává válva jelenik meg Gatsby, aki magával ragadó, tiszteletet parancsoló (kétség kívül valódi) jelenség, mégis emberi, esetlen, az utolsó percig szeretve remél, és remélve szeret.

Kitart a múlt pillanatnyi, de tiszta szerelme mellett, mely(nek emléke) egész lényét elteltíti olyannyira, hogy már-már túlmitizálva, de a végsőig megtartja (zöld) fényében.

A halvány, de szakadatlanul pislákoló part menti zöld lámpással keretbe foglalt történet

tökéletesen eltalált arányokkal nyújt a nézőnek humort, romantikát és drámát, mindhárom kicsorduló könnyekig - Luhrmann kétség kívül nagyot alkotott, és DiCaprio maradandó alakítása tette naggyá Gatsby figuráját. A Moulin Rouge-ból megszokott csillogóan romlott, színes fergeteg és az idillien szerelmes tájak, kertek és paloták varázslatos valóságot teremtenek, csak úgy, mint a vissza-visszatérő múltidézés, emlékjárás, Maguire narrátori navigálásának köszönhetően.

A mozivászonon az 1920-as évek New York-ja elevenedik meg, a belváros sokszínű nyüzsgésétől kezdve a mocsokban nyomorgó munkásosztályon át Long Island magányos lakóiig, ahol a szépírást tőzsdére cserélő (a Nagy Almatól nagybetűs Életet váró) Nick Carraway (Tobey Maguire) egy különös ház szomszédságában rendez be új életét. Azt az új életet, ami az ígéretes csillogásban mégis tompítja, árnyékká teszi, és a titkok őrzőjévé: unokatestvére, a férjes asszony, Daisy (Carey Mulligan), és partijairól híres szomszédja, Jay Gatsby (Leonardo DiCaprio) szerelmének, a férfi életének egyetlen ismerője lesz. Maguire végtelenül hű, saját útját feladva, Gatsby-ék mellett (mögött) asszisztálva a szürkeségben is jelentős szereplőt formál, nyújt át a nézőnek félnék mosolyaival, bágyadt naivságával, először csak barátságos hallgatóságot, majd az egyetlen barát alakját állítva a főszereplő mellé. A két férfi mellett Mulligan talán csak szerelmében, ingek között kacarászva csillog igazán néhány pillanatig, Gatsby házáat és szívét bár beragyogva, de a fényben álló őszinte pillanatokban kiemelkedőt nem, csak jó teljesítményt nyújt. Mindez persze a film közben aligha kelt kellemetlen érzést, elsiklik felette az ember, hisz a szívből jövő őszinte pillantásért járó díjat egyértelműen a főszereplő kapja.

A szemet gyönyörködtető képi világon: aranylónaplementéken, zsúfolt utcákon, fényöző partikon kívül a hanganyagot is eltalálták az alkotók, a pillanathoz illő előadással, hangszínnel, ritmussal és dallal, néhol megbolondítva az ismert számok stílusát. Így hallhatjuk a Crazy in Love-ot Emeli Sandésán, Fergie a huszak évek partiját is képes feldobni, Lana Del Rey, mint legtöbb számában, itt is minden szerelmet egyre csak mélyít, Florence & The Machine kiáltásokig feltörő muzsikája falhoz vág és feleszmél tőle a hallgatóság, a The Bryan Ferry Orchestra remek hangulatot teremt, Beyoncé hangja pedig mindig és minden korban hódít.

Ez a film az apró mozdulatokban utolérhető igazi emberi megnyilvánulások, átalakulások és áldozatok filmje, a pillanat örökké tételére vágyó

stutogástól kezdve a rózsaszín öltönyből kitörő félelmetes felindulásig. Minden érzés tapintható, a viszontlátás zavartsága egy bőrig ázott öltönyben, a gyermeki boldogság egy törött fejő golfütőben, a múltbavágyás egy fagyott ablakhoz érve, a féltékenység egy gyöngyosorban, a bosszú egy vállvergetésben, a higgadt türelem egy csobbanásban. És a remény sosem látott mosolyokat ölt.

A Nagy Gatsby annak a szerelemnek állít ol-tárt, ami talán már nem is létezik, annak a férfiképnek, aki talán soha nem is volt, abban a korban, mikor a felszíni csillogásban kimerülnek az emberi kapcsolatok.

PATYI ZSÓFIA

Az emberiség és feladatai

A világtörténelem során nem egy gondolkodó tette fel a kérdést, hogy mi végre van az ember a földön?

E kérdésre teológiai, politikai és tudományos válaszok egyaránt születtek. Talán a legkönnyebben akkor találunk választ, ha kicsit vegyítjük mindhárom irányzatot. Illetve, azért a politikával csínján kell bánni. A naprendszerünk ilyen formában történt kialakulása, benne a Föld létrejötte, a bolygónkat védő tényezők (a külső gázóriások, amik eltérítik a Föld felé tartó égitestek jelentős részét, a mágneses tér, amely véd a Naptól érkező káros anyagoktól, a lakhatósági övezetben találhatóóság, a légkör és a víz megtartásához szükséges méretek) mind mind elképesztő véletlenek sorozata. Az élet kialakulása és az evolúció ilyen irányú fejlődése ugyancsak a szimpla véletlen műve.

Ákárcsak az, ahogy az ember lejött a fáról, eszközöket ragadott, társas életmódban élt, amelyek növelték az agykapacitását. Ugyancsak valahol eleve elrendelés, hogy az értelmes embert nem pusztította ki sem egy fejlettebb civilizáció, sem egy természeti katasztrófa. Az

emberi populáció növekedésével egyre nagyobb területek kerültek a befolyásunk alá, agytérfo-gatunk növekedésével egyre többet értettünk meg a világ dolgaiból. Ugyanakkor egymás leg-ádázabb ellenségeivé váltunk, végül pedig saját életerünket is veszélyeztetjük.

Mi tehát az emberiség rendeltetése? Mi az oka annak, hogy ennyi véletlen után ma itt vagyunk az általunk XXI-nek számozott században, pö-työgünk a laptopon és azon filőzünk, hogy mi okból vagyunk itt a Földön a semmi, vagyis a világőr közepén. De valóban a semmi közepén vagyunk? A korábbi századokban, ha valaki ilyen nézetekkel állt elő, bizonyos máglyára küldte az inkvizíció, ha csak nem vonta vissza tanait. De miért tette volna. Hiszen az emberiség legfőbb rendeltetése éppen az, hogy minél többet megismerjen a saját világából.

Elsőként a saját bolygónkat, majd a kísérőnket, a Holdat, később a naprendszerünket, még később a közeli, majd távolabbi csillagokat tér-

képezzük fel. De vajon lesz-e az utóbbiakhoz megfelelő nyersanyagunk és technológiánk. Ugyan az űripar rohamos léptékkal fejlődik, ez a roham a világmindenség történetében inkább csak egy csiga vánszorgásához hasonlatos. A hidegháború valóban gyors tempójú űrtevékenysége még úgy számolt, hogy az emberiség az ezredfordulóra már képes lesz embert küldeni a Marsra.

Ha embert még nem is, de eszközöket már mindenképpen eljuttattunk. Olyan gépeket, amelyek élet után kutatnak, miközben a saját alkatrészüket találják meg és vélik felfedezésnek. Mindez persze nem von le semmit a misszió értékéből, csupán szarkazmus, de szemlélteti, hogy az ember mennyire igyekszik megtudni,

megérteni a világának törvényszerőségeit.

Míg azonban a bolygónk megismeréséhez eléggé „felnöttek voltunk”, nem vagyunk-e gyerekek, sőt, porszemek a világegyetemmel kapcsolatban. Ugyan egyre többet tudunk a bolygók keletkezéséről, sőt egyre több exobolygót fedezünk fel, egyelőre – és talán örökre – nem vagyunk képesek ellátogatni a felfedezett planetákhoz. Pedig nagy szükség lenne egy lakható térre, amely levezetné a Földön felgyülemlett feszültségeket. Olyan lenne mindez, mint Amerika felfedezése, amely új távlatokat nyitott a folyton kíváncsi ember előtt...

H.I.

Új pásztorral, csak előre!

“Bízzanak bennünk!” - ennyit kér a szegedi szurkolóktól a Pick Szeged Férfi Kézilabdacsapat új mestere, Juan Carlos Pastor, a spanyol válogatottat 2005-ben világbajnokká tevő edző, aki szerződése szerint 2+2 évig edzi majd (reméljük legtöbbször győzelemre) a tiszaparti alakulatot.

A klub vezetése a 44 éves spanyol edzővel még januárban kötött szerződést. Pastor kemény munkát vár a játékosoktól, és azt is előrebocsátotta, hogy talán nehéz lesz majd megszokni az új munkamódszert, és az improvizációs játékot visszaszorító spanyol filozófiát. Saját (méltán mondhatjuk, hogy jól bevált) módszerével a felnőtt csapaton kívül az utánpótlás munkáját is ellenőrzi, koordinálja majd a spanyol mester, a fiatalok pedig igazán megérdemlik ezt a kiemelt figyelmet, hiszen az ifi csapat idén országos bajnok lett, a juniorok pedig negyedik helyezést értek el.

A márciusban induló egyeztetések eredményeképp érkezett a Szegedhez a zentai Marko Krivokapics, Milorad Krivokapics egykori szegedi játékos testvére, aki magyarul, szerbül, spanyolul, és a kézilabda nyelvében, szakmai tudásával segíti majd az edzést és a csapatot.

A csapat felépítése is átalakul az új idényre, játékosok jönnek-mennek, a keret azonban talán ezzel a júniusi állapottal már stabilnak mondható. Így végignézve a névsort, búcsúzik a szegedi közönségtől a mindig vigyorgó horvát, Antonio Pribanic, a higgadt játéku Buday Dániel, a fiatal Nagy Norbert és a biztoskező szélső, Rajko Prodanovic is, ez utóbbi játékost szeptembertől veszprémi színeken láthatjuk majd.

A klub 51 éves történetében először igazolt spanyol játékosokat, így Niko Míndegia-t, aki elsősorban fejlődni szeretne szegedi évei alatt, az ötös számú mez viselőjeként. A fiatal irányító 3 évre írt alá a csapatnál, csak úgy, mint a világbajnok és BL-győztes Garcia Parrondo, aki a jobbszélső posztra érkezik, 51-es számmal. További idegenlégiós még a csapatnál a bosnyák beállós, a veszprémi Mirsad Terzic honfitársa:

Vladimir Vranjes, akit 77-es mezben láthatunk majd.

A legnagyobb meglepetés és öröm akkor érhető a szegedi szurkolókat, mikor a vezetés a 18-as számmal játszó, régi-új játékost szerződtette a balátlövő posztra: Ilyés Ferencet, aki veszprémi és lengyelországi kitérő után, hat év elteltével - ahogy ő fogalmazott- újra hazatért. Szegedi barátain, és a klubvezetésen kívül külön örömmel tölti el, hogy Pastor is ra-

gaszkodott személyéhez, ami a nagy megtiszteltetésen kívül óriási kihívást is jelent - azonban kétség sem fér hozzá, hogy az elvárásoknak való megfeleléshez Ilyés Ferencnek elementáris erőt fog adni a szegedi közönség, újra itthon üdvözlő tapsviharával. Már csak ezért a pillanattért is megéri elmenni a 2013/2014-es idény első meccsére :)

PATYI ZSÓFIA

Blog Frei Tamástól – A világ és ami mögötte van

A lengyelek ereje. Egyre többször és többet beszél erről a nyugati világ – főleg Európa. A negyvenmillió Lengyelország növekvő tekintélyéről.

Személy szerint pedig Donald Tusk miniszterelnök befolyásáról. Mint ahogy Magyarország esetében is ösztamosódik Orbán Viktor és az ország. Sokszor kérdezzük mi is magunktól, hogy vajon őt éri kritika és dicséret, vagy minket, magyarokat? Külföldi ismerőseinket faggatjuk erről, így aztán pontosan értjük Donald Tusk és Lengyelország megítélésének „összemosódását”. Nem szeretjük persze észrevenni az ő európai presztízsét, amiért a lengyeleké lett az a szerep, amelyet a szívünk mélyén magunknak, magyaroknak szántunk.

Annyira nem akarjuk tudomásul venni az elmúlt évtized lengyel felemelkedését, hogy például a közelmúltban a visegrádi országok (Lengyelország, Csehország, Szlovákia és Magyarország) vezetőinek varsói csúcstalálkozója kapcsán a magyar média finoman megfélemedezett arról az apróságról, hogy a német kancellár és a francia elnök nem is a visegrádiak miatt érkezett Varsóba. Szép és befolyást sugárzó fotók készülhettek a kelet-európai kormányfők és Angela Merkel, valamint Francois Hollande megbeszéléséről, pedig az csak egy protokolláris rövid program volt.

A német kancellár és a francia elnök valójában egy másik lengyel szövetség, az úgynevezett weimari hármak csúcstalálkozója miatt tar-

tózkodott Varsóban. A német-francia-lengyel összefogás majdnem kétszázmillió európai ernyője alá borító, szintén Donald Tusk szerepét kihangsúlyozó megbeszélésére érkeztek. A lengyel kormányfő ugyanis azt a csúcstalálkozót épp arra a napra időzítette, amikor a visegrádiakat a lengyel fővárosba hívta. Összehozott mindenkit. A Keletet a Nyugattal.

Európában a mi régióinkból őt veszik észre, őt tartják olyan erős víziójú vezetőnek, akinek a szavát meg kell hallani Párizsban és Berlinben is.

A történet tíz évvel ezelőtre nyúlik vissza. 2003-ban az akkori amerikai védelmi miniszter, Donald Rumsfeld száját hagyta el az a mondat, amely a régi és az új Európa felosztásáról beszélt. A régin ő Nyugat-Európát értette, amely nem követi Amerikát (például az iraki háborúba), az újon pedig Kelet-Európát. Akkoriban ezért kezdett Lengyelországban kiépülni az az amerikai rakétavédelmi rendszer, amely azóta is irritálja az oroszokat.

Most viszont változik a világ. Az Obama-kormány épp a napokban döntött úgy, hogy a lengyel területekre szánt rakétákat átviszi Alaszkába, mert Amerika biztonsági érdekei most már ezt diktálják. Washington figyelme Ázsia felé terelődik, Kína és Észak-Korea iz-

gatja, a Csendes-óceán térsége. Nem pedig az atlanti szövetség, a NATO és Európa védelme.

Magunkra maradunk mi, európaiak, és már csak ezért is sokkal szorosabban kellene összekötnünk, mint korábban. Nem befelé fordulni, egymással hadakozni, hanem ernyőket építeni, újrainni a régi és az új Európa viszonyát.

Ezt az irányt, ezt a szükségszerűséget a mi térségünkben a lengyel kormányfő látta meg a leggyorsabban. Ezért lett ő a nyugatiak legtekintélyesebb szövetségese Kelet-Európában. Ő a mi szóvivőnk, ha tetszik, ha nem.

Ideje lenne észrevenni és kezét rázni vele.

Kezdeném az első hallásra nekünk, laikusoknak nem túl sokat jelentő számmal. A Föld légkörének szén-dioxid-koncentrációja egymillió részecskére számítva elérte a négy százalékot.

Mérték, számolták, nincs tévedés. Azt viszont már mi is értjük, amikor a tudósok ehhez hozzátesszük: az elmúlt hárommillió évben ez a szám ilyen magas még sosem volt. Innentől kezdve pedig már inkább az a kérdés, hogy akkor mi is a teendő.

Figyelve az éghajlatváltozás körüli nemzetközi vitát, úgy tűnik, hogy egyre hangosabbak a B terv támogatói. Az „A” lenne a szennyezés csökkentése. A „B” viszont a szerviz. Megjavítani a Földet, technikai, mérnöki megoldásokkal. Geoengineering – mostanság ez a legújabb, a magyarban egyelőre frappáns fordítással nem is rendelkező kulcsszó.

A geoengineering hívei úgy gondolják, hogy nem a károsanyag-kibocsátás csökkentésére kellene koncentrálni, mert józanul gondolkodva erre úgyszincs lehetőség. A világ annyira sokféle, annyi ellentétes érdek ütközik, hogy mire például az ipari fejlődés kezdő, legszennyezőbb stádiumában tartó Kína egyetért majd bármiben is mondjuk Amerikával, és aztán velük a németek, addigra felforr a Föld, és már rég elindulnak a visszafordíthatatlan folyamatok.

Éppen most, amikor az elhúzódo gazdasági válság miatt amúgy is elszegényedéssel, tár-

sadalmi szétszakadással küzd a nyugati világ, kivetni extra adót a környezetszennyezőbb autókra? Átnevelni az embereket extra költségen, büntetőjárulékokkal, ha a lakásukban nem cserélik le környezetkímélőbb technikákra a fűtési rendszert?

Ugyan már – mondják a B terv szószólói. Ne ezekkel a reménytelen, sehová sem vezető vitákkal húzzuk az időt, hanem „szereljük meg” a Földet. A megoldások egy része a tudományos-fantasztikus regények oldalaira kíváncsodik. Tükörfelhők fellövése például a világörbe a napfény visszaverésére. Viszont egyre több olyan okos ötlet is felbukkan, amely egyáltalán nem költséges, és szinte azonnal megvalósítható lenne. A kötelezően hófehérre festett háztetőktől kezdve (a világ sok pontján jelentősen csökkenének a légkondicionálók használatát, mert visszatükrözik a napfényt) egészen az úgynevezett biomassa faszénserző állapotba hozataláig. Nagyon leegyszerősítve, el kellene ásní a szén-dioxidot, nem pedig a légterünkbe engedni.

Az ellenzők persze azonnal hangosan kiabálni kezdtek, hogy micsoda örület ez... Újfajta óriásipart (szén-dioxid-temetés) kiépíteni egy már létező másik világipar szennyezésének az eltüntetésére, ahelyett, hogy a Föld légkörét bemooskoló hagyományos ipar változna meg.

De felmerült az óceánok fenekére vastartalmú iszapréteg lebocsátása is éppúgy (a tengervíz így jobban magába szívna a szén-dioxidot), mint a sarkvidékek permetezése szulfát-részecskékkel.

Olyan ez, mondják egyre hangosabban a B terv hívei, mint az orvosság. Ahogy az embert képes meggyógyítani az orvos, úgy lesz képes a Földet is a műszaki doki. Lowell Wood amerikai asztrofizikus, a geoengineering pápája mondta a minap: a minket körülvevő mikrokörnyezetet már rég átalakítottuk műszakilag, az autóktól kezdve a telefonig, szinte minden mesterséges. Miért ne tehetnénk ezt meg a Földdel is?

Lenne miről beszélgetni vele, ugye?

Erőszak és drog Latin-Amerika utcáin

São Paulo-tól Mexikóvárosig évről-évre több áldozatot követel a drogkereskedelemhez kapcsolódó bűnözés. A kormányok többnyire tehetetlenül nézik az erőszak terjedését, miközben a globális kábítószer-kereslet folyamatosan növekszik. A megoldás egyesek szerint a drogfogyasztás szabályzásának enyhítésében rejlik.

2006 óta dúl a drogháború Mexikóban, de egyelőre nem látni a végét a térség egyik legvéresebb erőszakhullámának. Az áldozatok száma öt éve folyamatosan emelkedik és előreláthatólag az idei halálozási statisztikák sem cáfolják meg a szomorú tendencia folytatódását. Bandatagok, rendőrök, katonák, politikusok, újságírók és civilek egyaránt életüket vesztették már az elhúzódó konfliktusban. Noha Felipe Calderón elnöksége első évében éppen azért kiáltotta ki a kartellek elleni hadjáratot, hogy egy békésebb és biztonságosabb Mexikót teremtsen, manapság úgy látszik, hogy a kormány egy véget nem érő szélmalomharcot folytat a drogkereskedelmet uraló helyi kiskirályok ellen.

Mexikóban a Los Zetas-tól a Sinaoáig jelenleg hét olyan kartell van, amely az ország meghatározott területeit uralja. Ezek a bűnszövetkezetek 2006 óta nemcsak egymással állnak harcban, hanem a kormány különleges katonai egységeivel is véres összeütközéseket vívnak. Az Egyesült Államokban fogyasztott kokain túlnyomó része Mexikón keresztül érkezik, így nem meglepő, hogy a sok milliárd dolláros üzlet lebonyolításáért brutalitással teli küzdelem bontakozott ki. Az ezredforduló után a kartellek már annyira befolyásosak voltak bizonyos területeken, hogy a mexikói kormányzatnak cselekednie kellett annak érdekében, hogy meg tudja őrizni hatalmát a bandák fő működési területei felett. A hat évig szolgáló Calderón választási ígéretét betartva, megpróbálta gyökeresen megreformálni a korrupt rendőrséget és az igazságszolgáltatást is, ám az elnök saját bevallása szerint is, hosszú még az út a végrehajtói és a bírói

hatalom teljes megtisztításáig.

A calderóni drogháború öröksége a decemberben hivatalba lépő Enrique Peña Nieto-ra marad. A centrista politikus választási ígéreteiben a társadalmi béke helyreállítását célozta meg, amelyhez elengedhetetlennek látja a drogháború lecsillapítását. Szépen csengő szónoklatai azonban merőben más szándékot takarnak, hiszen ő is, mint a mexikóiak nagy része az elődje által megkezdett utat tartja az egyetlen opciónak a drogkartellek hatalmának minimalizálása érdekében. Ha Peña Nieto el tudja érni, hogy egy kevesebb áldozattal járó kábítószer ellenes hadjáratot teremt meg a biztonságosabb és élhetőbb Mexikót, akkor honfitársai nagy része valószínűleg az örök életre áldani fogja a nevét.

Persze, nem Mexikó az egyetlen latin-amerikai ország, ahol az erőszak a tetőfokára hágott az utóbbi években. A közép-amerikai földhíd is a drogkereskedelem országútjának kellős közepén helyezkedik el és nem túlzás azt állítani, hogy olyan államok, mint Honduras, El Salvador, Belize vagy Guatemala a világ legveszélyesebb helyei közé tartoznak. Hondurasban a gyilkosságok száma 2005 és 2010 között megduplázódott, ráadásul a rendőrség és az igazságszolgáltatás korrupciósága és fejetlensége miatt az elkövetők legnagyobb része büntetés nélkül maradt. 2011-ben El Salvadorban is rekordot döntött az erőszakos bűncselekmények száma, a statisztikák a 80-as években dúló polgárháborút idézik. A gyenge lábakon álló államok helyzetét az is megnehezíti, hogy már nem csak a helyi bandákkal kell felvenni a harcot, hanem a Mexikóból terjeszkedő kartellekkel is.

A drog útja manapság már nem csak a legnagyobb piacot képző Észak-Amerika felé halad, mivel a fogyasztás dinamikusan növekszik Dél-Amerika egyes prosperáló vidékein is, mint Brazília vagy Argentína nagyvárosai. Sao Paulo külterületei sohasem voltak híresek biztonságukról, idén azonban egy különösen biztoszszakos konfliktus tört ki a helyi rendőrség és a magukat elsősorban droggereskedelemből finanszírozó bandák között. Számos közfenn tartó életét követelte eddig a harc, amelyet a bűnszervezetek azért indítottak, hogy bosszút álljanak a rendőri akciók során likvidált bandatársakért. A helyzet súlyosságát az is mutatja, hogy a már a brazil rendőrség tagjai is az önbíráskodás útjára léptek és hajtóvadást hirdettek a bűnözők ellen.

Az egész Latin-Amerikát fojtogató erőszak ellen a kormányok új megoldásokat keresnek. A kilátástalan helyzetre a gyógyírt sokan a drogfogyasztást szabályozó törvények enyhítésében látják. Már a térség számos magas rangú vezetője állt elő azzal az ötlettel, amely szerint az érintett országoknak vitafórumot kellene rendezni a drogok fogyasztásának legalizálásáról és azok kereskedelmének regularizációjáról. A helyzet súlyosságát érzékelvén, bizonyos országok és vezetők a vállukra vették az ügyet. Uruguayban olyan törvényt dolgoztak ki, amely lehetővé teszi bizonyos mennyiségű marihuána birtoklását és eladását, illetve saját használatra szánt otthoni termesztését. A rendelkezés első számú célja, hogy szabályozza és biztonságossá tegye a könnyű drog fogyasztását, persze annak a központi költségvetést gazdagító aspektusa sem elhanyagolható. Az argentin és brazil kormányok is szintén dekriminalizációval, vagyis a kábítószert fogyasztók büntetőeljárásoktól való mentesítésével kívánják a fókuszot a kereskedőkre helyezni. A legeltökéltebben Guatemala elnöke, Otto Perez Molina áll ki bizonyos drogok használatának szabadabbá té-

tele mellett, a közép-amerikai vezető kifejezett szándéka a globális kábítószerepolitika megreformálása.

Nemcsak a latin-amerikai államok állnak a kábítószerefogyasztást megkönnyítő rendeletek mellé, hanem a világ első számú drogfogyasztó országában, az Egyesült Államokban is akad példa, hasonló liberális kezdeményezésekre. Az idei elnökválasztással egy időben Colorado és Washington polgárai is a marihuána legalizálására voksoltak, de a szövetségi törvényhozás egyelőre mereven ellenzi a szavazók által elfogadott módosító tervezetet, amely megengedné a marihuána tartását és fogyasztását a felnőttkorú lakosság részére. A két amerikai államban tartott referendum felbátorított egyes mexikói kormányzókat, akik arról beszéltek, hogy állami felügyelet alá lehetne vonni a könnyű drogok kereskedelmét, noha az import legalizálásáról eddig még szó sem esett.

A könnyű drogok használatának engedélyezése természetesen nem jelent egyenes utat a bevételeiket a kokainra és heroinra alapozó kartellek háborújának befejeződéséhez, azonban a drogfogyasztás szabályozására irányuló kezdeményezések egyértelműen a jövőbeli megoldásokat vetítik előre. Jelenleg éppen a legnagyobb kábítószerefogyasztó társadalmakkal rendelkező nyugati országok kormányai hátráltatják a regularizációs törekvéseket, cserébe azonban csak a felszíni problémákat enyhítő pénztámogatással és biztonságpolitikai programokkal „segítik” a kartellek elleni küzdelmet. A latin-amerikai társadalmak legfőbb reménye, hogy előbb-utóbb egy olyan átfogó stratégia születik, amely legalizálással vagy nélküle, de hatékonyan tudja kezelni a gazdasági fejlődést is súlyosan hátráltató, mindent ellepő erőszakot.

G.B.

		9	8	7	5	2		
		4		3		5		
3		5				9		7
1			9	4	2			8
			7	1	3			
4			5	8	6			2
5		2				8		4
		8		9		1		
		1	3	5	8	7		

1								
	2			6	7	8	9	
3				4				
	4			3				
				2	1	6	7	
	6						8	
		7					4	
	8			9	3	7	2	
		9						

